

PARAGRAF BİLGİSİ -I

Anlatım Birimi Olarak Paragraf

1. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri doldurunuz.

Bir paragrafın ilk kelimeleri olamaz.

Kelime türlerinden biri olan betimleme paragraflarında çok kullanılır.

2. Aşağıda verilen cümleleri doğru-yanlış durumlarına göre işaretleyiniz.

Birden çok anlatım tekniği kullanılan paragraflar mutlaka başarılıdır. **Doğru () Yanlış ()**

Tanımlama yapılan paragraflar genellikle nesnedir. **Doğru () Yanlış ()**

Paragrafta giriş, gelişme ve sonuç bölümleri bulunur. **Doğru () Yanlış ()**

3. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte, devletin yapısını oluşturma çabaları, yeni bir kültürün oluşturulmasını da gerekli kılmaktaydı. Bu amaçla bir dizi devrimi gerçekleştiren Atatürk, özellikle dil, tarih ve eğitim alanlarında köklü yeniliklere yöneldi. Atatürk devrimleri dediğimiz dönüşümlerin hemen hepsi 1932'ye kadar gerçekleştirildi. Laikliğin anayasaya girmesi, yeni Türk alfabesinin kabulü, okuma yazma seferberliği, Türk Tarih Kurumunun ve Türk Dil Kurumunun açılması, eğitim ve öğretim birliğinin sağlanması kültür alanındaki gelişmelerin en önemlileriydi.

Bu parçaya konulabilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Atatürk İlkeleri ve Kültür
- B) Dil Devrimi ve Atatürk
- C) Atatürk ve Kültür Devrimleri
- D) Laiklik ve Dil Devrimi
- E) Atatürk ve Laiklik

4. (I) Ben gönlümce yazabilmek için evime çekiliyorum. (II) Orada kimsenin bana el uzatamayacağı, söz söyleyemeyeceği yabancı bir memlekette oturuyorum. (III) Aslında "edebiyat" düşünme ürünlerinin tümünü kapsamalıdır. (IV) Çünkü her türlü düşünce ancak dille dışa vurulur. (V) Öyleyse doğal olarak her türlü yazı ürünü edebiyattan sayılır.

Yukarıdaki paragraf iki ayrı paragraf yapılmak istenirse ikinci paragraf numaralı cümlelerden hangisi ile başlar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. ... Örneği çoktur bunun. Tartışmacılardan biri, karşısındakini yenmek için, onun kırk yıl önce yazıp söylediklerini bulur, koyar ortaya. Okuyan da parmak ısırır o düşünce değiştirenin düştüğü duruma. Bizde en çok Ataç'a yüklenmişlerdir bu konuda. Ataç ise her fırsatta, çok doğal, dahası bunun yararlı olduğunu söylerdi. "Kolay mı?" derdi, "Bir düşünceniz olacak, sonra bir düşünceniz daha olacak, sonra bir tane daha... ki değiştirebilesiniz düşüncenizi."

Bu parçanın ilk cümlesi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Karşısındaki insanın düşüncesine saygı duymayan çok insan vardır.
- B) Bir düşünceye saplanıp kalanlar düşüncelerini değiştirmeyi hoş görmezler.
- C) Tartışma kurallarını bilmeyenler söze saldırgan bir tavırla başlarlar.
- D) İnsana saygısı olmayan birinden düşünceye saygı beklemek yanlıştır.
- E) Bir tartışma ancak uygun bir üslupla yapıldığında faydalı olur.

6. (I) Sinema sarsıldı, müzik bütün varlığını ele geçirdi. (II) Ben filmin içindeydim sanki; o savaşın, o muhteşem atmosferin içindeydim. (III) Sinemanın romandan daha üstün bir sanat olduğunu fark etmiştim. (IV) Filmi seyrederken o kadar mutlu oldum ki sonunda bu bir mutsuzluğa dönüştü. (V) Çünkü sinema romanın yapamadığını yapıyor: İnsanı bir anda esir alıyor, teselli ediyor, ona dünyayı unutturuyordu.

Düşüncenin akışına göre numaralandırılmış cümlelerden hangi ikisi yer değiştirirse parçada anlam bütünlüğü sağlanmış olur?

- A) I - V B) II - IV C) III - IV D) III - V E) IV - V

7. (I) Sanat eleştirisi; bir değer biçme, hüküm verme, tartma sanatıdır. (II) Bunun için de bazı kanunların, ölçülerin, ayraçların varlığına işaretler. (III) Yani bir sanat eserinin iyiliği veya kötülüğü üzerinde karar verebilmek için başvuracağımız şeyler, istenilen vasıflar ya da esasa ait özelliklerle ilgilidir. (IV) Bu bakımdan, değer vermemizin objektif olmasını arzu ederiz. (V) Edebiyat ve sanat eserlerinin güzelliği ya da gerçekliği konusunda en güvenilir ölçüt getirdiği yeniliktedir. (VI) Eleştirmen eseri değerlendirirken bunu mutlaka göz önünde bulundurmalıdır.

Bu parça iki paragrafa bölünmek istenirse ikinci paragraf hangi cümleyle başlar?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

8. I. Geçen gün, oğlum, yirmi bir yılın sonunda "Biliyor musun baba, seni gerçekten seviyorum." dedi.
II. Beni okulun arka tarafına götürdü ve boynuma sarılarak ağlamaya başladı.
III. Bunu içtenlikle söylediğinden emindim.
IV. Bir gün dersten sonra, bir öğrencimin babası gelip beni görmek istediğini söyledi.
V. "Bu sevginin hep var olduğunu biliyordum ama sevgisini söze dönüştürmeyi siz öğrettiniz oğluma." dedi.

Yukarıdaki cümlelerle bir paragraf oluşturulursa cümlelerin doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisi olur?

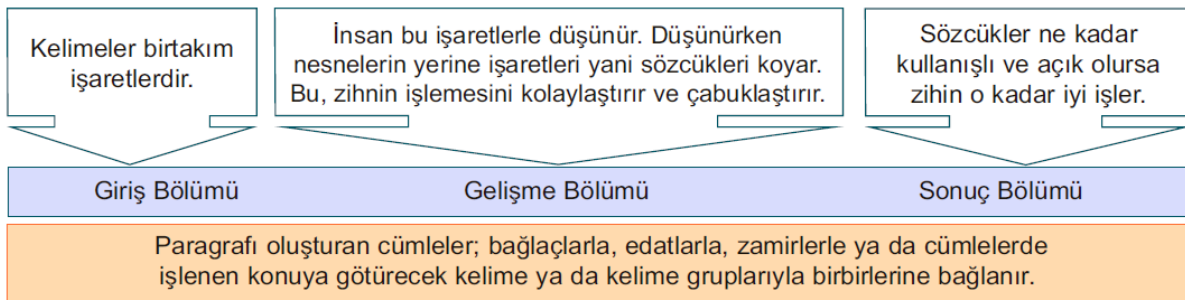
- A) I-III-II-IV-V B) I-V-III-II-IV C) IV-II-I-III-V D) II-V-IV-III-I E) IV-I-III-V-II

9. I. Kendi arkadaşlarımızla bir arada oturarak gruplar oluşturduk.
II. Eşyalarımızı minibüsün bagajına yerleştirdik.
III. Okul müdürü, yatılı öğrencilerin Ankara'ya götürülmesi için beş minibüs kiraladı.
IV. Böylece daha keyifli bir yolculuk yapacaktık.
V. Her birinde sekizer onar kişi olacak şekilde minibüslere bindik.

Yukarıdaki cümlelerin anlamlı şekilde sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) III-II-V-I-IV B) II-III-V-I-IV C) III-I-V-II-IV D) III-II-IV-V-I E) I-V-III-IV-II

Paragrafta Yapı

- Tablodaki bilgiler doğrultusunda aşağıdaki numaralı cümleleri paragraf hâline getiriniz.
- Bir sanat yapıtını başarılı kılan özellik işte budur.
 - Ya da doğrudan doğruya anlatmasa bile öyle şeyler yapar ki o duygular, o düşünceler bizde doğar.
 - Hayır, o olay karşısında duygularını, düşüncelerini de anlatır.
 - Bir şair herhangi bir olayı anlatmak istese bize salt gerçeği mi yansıtır.
 - Böylece şair kendi iç gerçeğini ortaya koymuş olur.

1. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri doldurunuz.

Kısa, sade, anlaşılır, ilgi çekici ve açıklanmaya uygun olmalıdır. İçerisinde “bunun için, buna karşı, bu nedenle, bu, şu, böyle, şöyle, söz gelimi, yalnız, ancak, hâlbuki gerçi vb. gibi edat, zamir, bağlaç ve cümleyi bir önceki cümle ile bağlantı kurmasını sağlayan kelime ya da kelime gurubu” bulunmaz. Bu özellikler paragrafın bölümünün özelliğidir.

Konunun yardımcı düşüncelerle açıldığı, örneklendirildiği ve konunun sınırlarının çizildiği bölüm paragrafın bölümüdür.

Anlatım birimi olarak paragraf, işlediği konuya göre kazanır.

2. Aşağıda verilen cümleleri doğru-yanlış durumlarına göre işaretleyiniz.

Anlatılan, tanıtılan, bildirilen konunun yer, zaman ve kişilerle ilgi derecesi paragrafın boyutunu belirler. **Doğru () Yanlış ()**

Paragraf, bulunduğu metne göre boyut kazanmaz. **Doğru () Yanlış ()**

Mesaj, paragrafın boyutunun belirlenmesinde etkilidir. **Doğru () Yanlış ()**

Paragrafın boyutu ile okuyucuya kazandırdıkları doğru orantılıdır. **Doğru () Yanlış ()**

En uzun paragraf, konuyu en güzel anlatan paragraftır. **Doğru () Yanlış ()**

Bir cümle bir paragraf olabilir. **Doğru () Yanlış ()**

u + z + u + n

uzun

uzun yıllar

Ailelerimiz uzun yıllar yan yana yaşamıştır.

Sokağın taa sonunda, ırmağın yanındaki tepecikte iki ev vardır; sağlam bir duvarla çevrilidir ikisi de duvarın ötesinde uzun kavaklar yükselir. Bizim evlerimizdir bunlar. Ailelerimiz uzun yıllar yan yana yaşamıştır. Ben büyük evdendim. İki ağabeyim vardı, ikisi de bekârdı. İkisi de cephedeydi, uzun zamandır ikisinden de haber alamıyorduk.

Her şey ben çocukken oldu. Savaşın üçüncü yılıydı. Uzaklarda bir yerlerde, Kurak'ta, Orel'de, babalarımız, ağabeylerimiz düşmanla savaşırken bizler, on beş yaşındaki çocuklar, kolhozda çalışıyorduk. Cılız, gencecik omuzlarımız, koca adamların işini yüklenmişti. En gücü de hasat zamanıydı. Haftalarca evden uzak kalır, günlerimizi, gecelerimizi tarlada, harman yerinde ya da istasyon yolunda ekin taşımakla geçirirdik.

Oraklarımızın ekin biçmekten sanki kor kesildiği o kavurucu günlerin birinde, boş arabamla istasyondan dönerken eve uğrayayım dedim.

Sokağın taa sonunda, ırmağın yanındaki tepecikte iki ev vardır; sağlam bir duvarla çevrilidir. Duvarın ötesinde uzun kavaklar yükselir. Bizim evlerimizdir bunlar. Ailelerimiz uzun yıllar yan yana yaşamıştır. Ben büyük evdendim. İki ağabeyim vardı, ikisi de bekârdı. İkisi de cephedeydi, uzun zamandır ikisinden de haber alamıyorduk.

Babam ihtiyar bir dülgerdi. Seher vakti sabah duasını ettikten sonra, ortak avludaki atölyesinde çalışmaya gider, akşamın geç saatlerine kadar da orada kalırdı.

3. (I) Galiba ölümünden on yıl sonraydı, Mümtaz Turhan için bir anma toplantısı düzenlenmişti. (II) Konuşacak olanlar arasında Tarık Buğra da vardı. (III) Salonu, o büyük sanatçıyı on yıla rağmen unutmayan birçok kişi doldurmuştu. (IV) Sıra kendisine geldiğinde daha ilk cümlelerde sesinin titrediğini fark ettim. (V) Birkaç dakika ya geçti ya geçmedi, hıçkırıklar boğazına dizilmeye başladı, gözleri yaşla doluydu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Davulun "tıpır tıpır" ses çıkardığını, su damlacıklarının "güm güm" yere düştüğünü söyleyemeyiz. Devrilen bir ağacın tısladığını ifademizde kullanamayız. Demek ki...

Yukarıdaki paragrafı en anlamlı şekilde tamamlayan cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tabiat taklidi kelimelerde ses, anlam ilişkisi olduğunu söylemek mümkün değildir.
- B) Tabiat taklidi kelimelerin kullanım yerlerinin önceden belirlendiğini söyleyebiliriz.
- C) Tabiat taklidi kelimelerde kuvvetli bir ses anlam ilişkisi vardır.
- D) Tabiat taklidi kelimelerin kullanım yerleri bellidir.
- E) Tabiat taklidi kelimeler fazla bir anlam içermez.

5. Aşağıdakilerden hangisi bir paragrafın giriş cümlesi olabilir?

- A) Sonra tekrar şarkısına devam etti.
- B) Ömer Seyfeddin de şiir yazmıştır.
- C) Öteki felsefi bir serinkanlılıkla yalnız bizi düşünceye davet eder.
- D) Eğitimcilerin ve ruh bilimcilerin de edebiyatın bu özelliği üzerine eğilmeleri gerekir.
- E) Gençlerin gelişiminde, kişiliklerinin oluşumunda edebiyatın önemi büyüktür.

6. (I) Bir sanatçı önce kullanacağı malzemeyi seçer. (II) Sonra da bu malzemedeki estetik dışı öğeleri ayıklar. (III) O da tasarladıklarını dil aracılığıyla kısa ve öz olarak anlatır. (IV) Şairin malzemesi de dildir. (V) Örneğin, bir yontucu, mermeri fazlalıklarından arındırarak yapıtını ortaya çıkarır.

Aşağıdaki numaralanmış cümlelerin anlamlı bir bütün oluşturabilmesi için cümlelerden hangileri yer değiştirmelidir?

- A) I - II B) II - III C) III - IV D) III - V E) IV - V

ÖSS 1983

7. (I) Sekiz küçük roman yayımladım. (II) Ama bunlardan biri dışında öbürleri beni fazla doyumadı. (III) Yeniden inceleyince neden doyumadıklarını anladım. (IV) Bunun üzerine şu kaniya vardım: Sağlam bir kültürel temele dayanmayınca iyi sanat yapılamaz. (V) Özellikle roman ve hikâye sağlam bir kültür ister.

Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra “Bilgi yönünden eksikliklerim vardı.” cümlesi getirilirse parçanın anlam bütünlüğü bozulmaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÖSS 1994

8. (I) Anılar yaşadıktan sonra yazılır. (II) Günlüklerse yaşanırken oluşturulur. (III) Kimi günlükler içe donuk bir nitelik taşır. (IV) Anılarla günlükler arasındaki en önemli ayrım budur. (V) Bu bakımdan günlükler anılara göre daha inandırıcıdır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

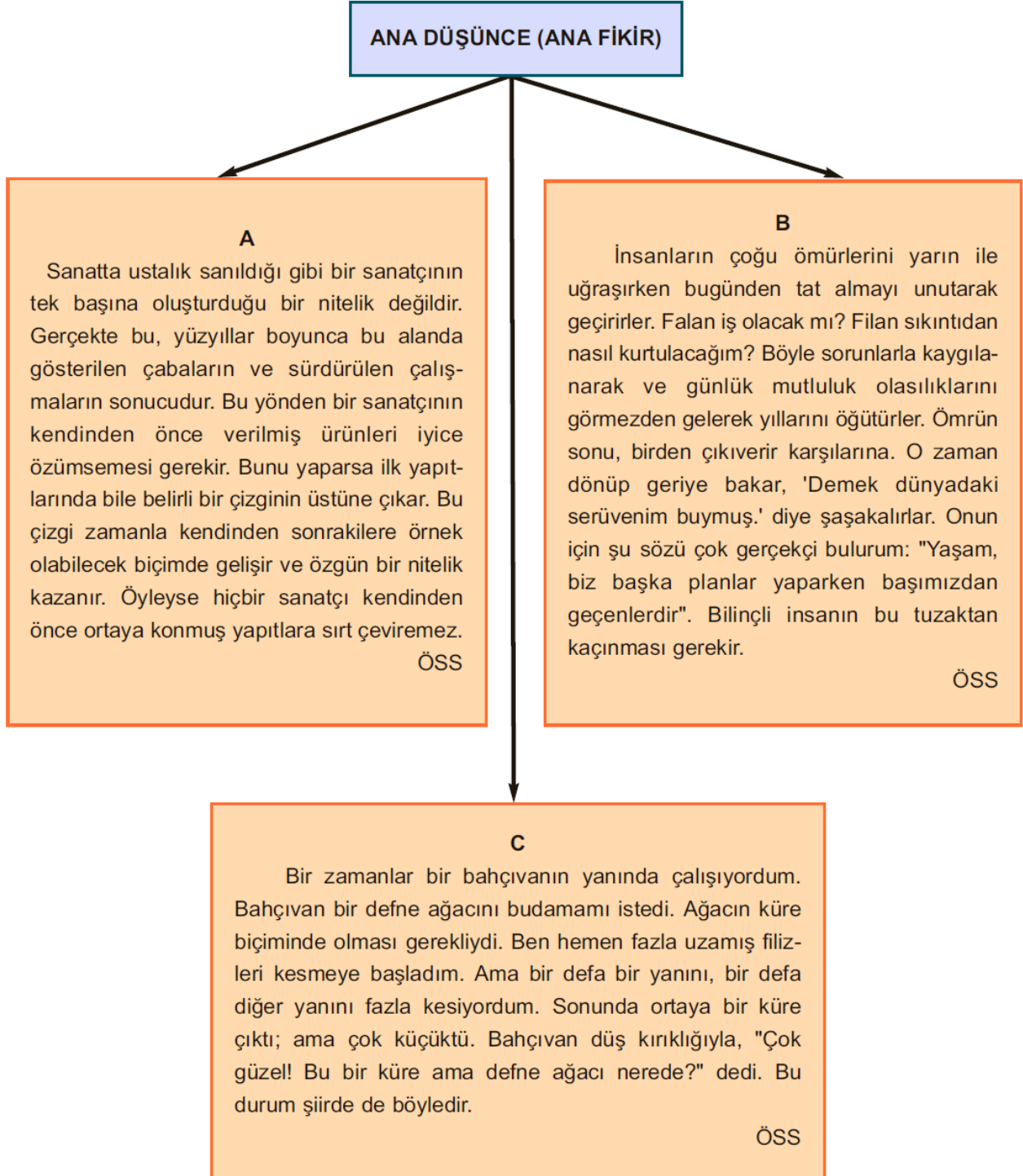
OSS 1995

9. Aşağıdaki cümlelerin hangileri bir paragrafın giriş cümlesi olamaz? Niçin?

- a.** Düşüncenin bulanıklıktan, başıboşluktan kurtulması büyük ölçüde terimlere yaslandırılmasına bağlıdır.
- b.** Sanat ve insan iç içedir.
- c.** Bu kurmaca dünyadaki ilişkileri, bilgileri ve diğer yorumlama işlerini her zaman gerçek yaşamdaki bilgilerimiz ışığında değerlendiririz.
- c.** Özündeki bu iki karşıtlık nedeni ile roman, gerçeklik ve düşsellik arasında uzanan geniş bir anlatı alanıdır.
- d.** Okuryazar olmak ayrı şey, okur olmak ayrı.
- e.** Okuma da yazma gibi yaratıcı bir eylemdir.
- f.** Yazınsal metinler alıcıya bir şey esinleme ve ondan bir şey çağrıştırma gücüne sahiptir.
- g.** Metnin anlamını bir bakıma okuru, kendi bilgi ve değer yargılarını da aşma alıştırmaları biçiminde algılamak gerekir.

11. “Paragraf bir fikrin parçası değil, tam bir fikrin ifadesidir.” sözü hakkındaki düşüncelerinizi açıklayınız.

Paragrafta Anlam ve Ana Düşünce

- A, B ve C paragraflarındaki en önemli cümlelerin altını çizin.
- A, B ve C paragraflarının ana düşüncelerini yazınız.
- C paragrafında ana düşünceye nasıl ulaştığınızı açıklayınız.
- A, B ve C paragraflarından hareketle ana düşüncenin paragrafta bulunduğu yeri belirtiniz.

1. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri doldurunuz.

Bir paragrafta ana düşüncenin yeri olabilir.

Bir paragrafın uzunluğu bağlıdır.

2. Aşağıda verilen cümleleri doğru-yanlış durumlarına göre işaretleyiniz.

Bir paragrafın ana düşüncesi her zaman paragrafın sonunda aranmalıdır. **Doğru () Yanlış ()**

Her paragrafta yalnızca bir ana düşünce olmalıdır. **Doğru () Yanlış ()**

Paragrafta sadece bir düşünce ifade edilir. **Doğru () Yanlış ()**

3. Bir edebiyat ürününün örgüsel bütünlüğü içinde yer alan öğelerden biri de temadır. Konuyla temayı karıştırmamak gerekir. Şöyle ki bir yapıt ya da yaratının anlamca sürdürdüğü temel yönelimleri içerir tema. Tema, yazılmadan önce vardır. Oysa konu temanın işleniş aşamasında ya da aşamalarında ortaya çıkar. Konu somut, genel bir nitelik taşımasına karşın, tema soyut ve içe dönüktür. Bazı kuramcılar tema ile konu arasındaki farkı şöyle ortaya koyar: “Konu, bir hikâye okuduğumuz, bir resme baktığımız, sahne ve perdede bir oyun izlediğimiz zaman, doğrudan doğruya algıladığımız bir aksiyondur. Tema ise görmesek de işitmesek de kavramamız gereken şekilde bu aksiyonun iç anlamıdır.”

Bu parçada vurgulanan en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konu ile tema arasında fark vardır.
- B) Konu ile tema ayrılmaz bir bütündür.
- C) Tema, edebiyat ürünlerinin vazgeçilmezidir.
- D) Edebiyat ürünlerinde tema önemli yer tutar.
- E) Konu, daima edebi eserler de temadan önce gelir.

4. Bir eleştirmenin sanat eserini değerlendirebilmesi için, o sanat dalından anlaması, onun özelliklerini bilmesi ve kafasında bir ölçü oluşturmaları gerekir. Yani, bir müzik meraklısının kalkıp edebiyat eleştirisi yapmak istemesi yanlıştır. Bunun gibi, sanat üzerinde sadece genel bazı beğenileri olan birinin, bu bedenilere dayanarak, sanat eseri iyidir ya da kötüdür diye yargılaması doğru olmaz. Eleştirme olmaz bu. Zira elinde ölçü yoktur bir kere, ölçünün doğruluğu ise hiç yoktur.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çoğu eleştirmenin elinde nesnel bir eleştiri ölçüsü yoktur.
- B) Müzikseverlerin şiir eleştirisi yapması doğru değildir.
- C) Şiir eleştirmenleri mutlaka şiiri sevmelidir.
- D) Sanat eserinin gücü herkeste aynı zevki uyandırmalıdır.
- E) Eleştirmen, konusunda bilgili olmalı ve görüşlerini nesnel ölçülere dayandırmalıdır.

5. (I) Moliere gerçek yaşama y6neltmiştir g6ld6r6y6. (II) İnsanoğlunun evrensel çarpıklıkların, oyunlarının odak noktası yapmıştır. (III) Evrenselliği de buradan gelmektedir. (IV) Kişileri, toplumsal çevreyle b6t6nleştirmiş, toplumsal çevreyi 6z6mlerede birer tip olarak kullanmıştır. (V) 6nk6 tipeleştirmenin belirleyici 6zelliği, kişiye biçimlendiren çevrenin niteliklerini kişide toplamaktır.

Bu parçada numaralı c6mlelerden hangisi en kapsamlı yargıyı içermektedir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Balaban, ressam ama aynı zamanda yazar. Onun için resimlerini her zaman fırçayla, boyayla yapmıyor. Yalnızca s6zc6kleri kullanarak da eşi bulunmaz, tadına doymaz gerçekleri, aynı zamanda gerek6st6 g6r6nt6leri çiziyor.

Parçada s6z6 edilen sanatçının hangi 6zelliğine değinilmemiştir?

- A) Yapıtların, resim ve yazı yeteneğini birleştirerek oluşturmasına
- B) Tasvirlerde çok başarılı olmasına
- C) G6nl6k yaşamda g6rd6klerini eserlerine yansıtmaya
- D) S6zc6klerle de resim yapmada başarılı olmasına
- E) Sanatın farklı dallarında eser vermesine

7. Algılamak nesnel olan sanatsal eylemin ilkidir. Algılanan varlık, yani “ben olmayan”, şarttır sanatın doğması için. Ama salt nesnellikle de açıklanamaz sanat. 6znellik nesnellike etki yapmazsa sanat değil, g6nl6k yaşam ya da gerçek varlığın ta kendisi çıkar ortaya. Sanat nesnelin algılanıp 6znelin algı 6zerine etki yapmasıdır.

Parçanın ana d6ř6ncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanat, sanatçının yaşamdan aldığı malzemeyi kendi kişiliğinin s6zgecinden geçirip işlemesiyle oluşur.
- B) Dış d6nyanın objektif bir bakışla esere yansıtılmasına sanat denilemez.
- C) Sanata 6latmak sanatçının duygu ve d6ř6nceleriyle 6rd6ę6 k66k d6nyasından sıyrılmasıyla m6mk6nd6r.
- D) Sanatçı, yaşamdan aldığı malzemeyi eserlerinde işlerken tarafsız olmalıdır.
- E) Sanatçının eserine kendi “ben”ini katması onun nesnellikten uzaklaşmasına neden olabilir.

8. Duyarlı bir insan karşısındaki konuşurken sadece sözcüklerin anlamını düşünmez, yalnız cümleleri algılamaz; sesin musikisini de dinler. Çünkü kimi zaman “evet”i “hayır”, “hayır”ı “evet” anlamında kullanırız. Sesinizin tonuna göre “olmaz”da “olur”u vurguladığınız zamanlar az mıdır? İnsanoğlu kimi zaman, “sevgi, dostluk, vefa”dan söz açtığında “iharetin, düşmanlığın, vefasızlığın” türküsü, sesinin titreşimlerinde pusuya yatmıştır. Ancak sözün sesiyle, anlamın musikisi uyum sağladığında konuşma içtenliktir.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanlarla konuşurken kelimelere farklı anlamlar yüklemek doğru değildir.
- B) Konuşmalarda içtenliği elden bırakmak doğru değildir.
- C) Konuşmadaki içtenlik, kelimelerin anlamıyla ses tonunu uygun kullanmaya bağlıdır.
- D) Bir kişinin konuşmasını dinlerken kelimelerin anlamını düşünen, cümleleri anlamca kavrayan insan, duyarlı insandır.
- E) İnsan konuşurken kullandığı kelimelerin anlamlarına dikkat etmelidir.

9. İsminizden sanki sizi tanımam gerekirmiş gibi bahsettiniz fakat açık seçik bir gerçektir ki bekâr, müşavir, avukat, serbest bir insan olduğunuz ve nefes darlığı çektiğiniz dışında hakkınızda başka bir şey bilmiyorum.

Paragrafta asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir insanı tanımak için onunla uzun süre birlikte olmak, ona yakın olmak gerekir.
- B) İsim bir kişiyi tanıtmada yeterli değildir, mesleğinin, yaşadığı yerin bilinmesi gerekir.
- C) Kişi, ismini verirken bütün özelliklerini de vermelidir.
- D) Bir insanı tanımak; onun mesleğini, mevkiini ve fiziksel sorunlarını öğrenmek değildir.
- E) Birini tanımak için onun çalıştığı yerin koşullarının iyi bilinmesi gerekir.

10. Sanatta iyimserliği ya da kötümserliği birer düşünce tarzı yapmak doğru değildir. Birçok güzellik varken her şeyi çirkin göstermek, birçok çirkinlik varken de her şeyi güzel göstermek aynı derecede saçmadır. Bu iki yoldan herhangi birini düşünce tarzı olarak ele almak daha da saçma. İyimserlik de kötümserlik de ne bir erdemdir ne de bir kusur. Bunlar yazara bir şey sağlamaz.

Bu paragrafta asıl vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanatçının bir sanat akımına uyması, eserlerini olumsuz etkileyecektir.
- B) Bir sanat eserinin hayatın güzelliklerini ve çirkinliklerini eşit ölçüde işlemesi gerekir.
- C) Yazar, hayatın gerçeklerini olduğu gibi yansıtmalı, değiştirmeye çalışmamalıdır.
- D) İyimserlik de kötümserlik de yazarın yaratıcılığını engeller.
- E) İyimserlik veya kötümserlik sanat eserini değerlendirmede ölçü olamaz.

11. İçimizde kimi zaman yükselen “insani” dediğimiz sevgi, dostluk gibi duyguların yok olmaya başlaması aynı zamanda bir çevre sorunu. Kirli çevre, kirli insan demektir. Dünya kirlenmişse siz onun içinde temiz kalamazsanız. Sanat ise ancak temiz bir dünyanın ürünü olabilir. İnsan, sanat yaparken de aslında çevreyle konuşur: “Allı turnam bizim ele varırsan.” der, “Eğil dağlar.” der. Köroğlu, insandan çok atıyla konuşur.

Paragrafta asıl vurgulanmak isteneni bütünüyle içeren yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanatla uğraşanlar, daha duyarlı oldukları için doğaya diğer insanlardan daha fazla önem verirler.
- B) Sağlıklı bir toplum ancak sağlıklı bir çevre ile oluşturulabilir.
- C) İnsanca bir yaşamın sağlanması ve sanatın korunması için çevrenin korunması gereklidir.
- D) İnsanların duyarsızlığını çevreye bağlamak yanlış olmaz.
- E) Halk şairlerinin üzerinde doğanın etkisi büyüktür.

12. Uygarlık, doğaya egemen olmaktır bir ölçüde. Uygar toplum, nasıl bilimle ve onun ürünü teknikle doğaya egemen olabilirse uygar insan da kendi doğasına yani içgüdülerine egemen olabilendir.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Uygarlığın bir anlamda doğayla yapılan savaşın kazanılması olduğu
- B) Bilimsel gelişmelerin uygar toplumu yarattığı
- C) Uygar insanın içgüdülerinin esiri olmadığı
- D) Uygarlığın insanın doğuştan sahip olduğu yeteneklerinin bütünü olduğu
- E) İnsanın doğaya egemen olabilmesini bilim ve teknolojiye borçlu olduğu

13. Şiir yazma, dile egemen olmayı gerektirir. Şair, şiirin özünü kendi ölçüleri, ilkeleri içinde yansıtmalıdır. Çünkü şiir sıradanlığa, sığ duyuşlara ve belirsizliğe kapalıdır. Kullanılan sözcüklere dikkat edilmeli, bunların şiirde yükleneceği işlevler, yapacağı çağrışımlar özenle saptanmalıdır. Ayrıca söyleyiş farklılığı, düşünce zenginliği, ileti kaygısıyla lirizm harcanmamalı, biçim ve içeriğin uyumu gibi özellikler göz ardı edilmemelidir. Usta bir şairin dediği gibi “Şiir yazmak titizlik gerektiren bir iştir.”

Yukarıdaki parçadan hareketle şiirle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Şairliğin dili kullanabilme gücüne bağlı olduğu
- B) Şiirde gerçeklerin yerinin olmadığı
- C) Şiirin belli bir anlam derinliğinin olduğu
- D) Coşkunun, şiirin önemli özelliklerinden biri olduğu
- E) Şiirin kendi iç gerçekliğiyle oluştuğu

14. İyi bir gezgin, iyi bir yürüyüşçüdür aynı zamanda çünkü bir kenti anlamamanın ve yaşamamanın en iyi yolunun yürümekten geçtiğinin bilincindedir. İyi bir gezgin, sevgili Buket Uzuner’in deyişiyle, biraz da “şehir romantigi”dir, kentlerin ara sokaklarına dalmayı sever, ara sokaklarla bütünleşir; Çünkü bir kentin gerçek yüzünün bakımlı ve süslü ana caddelerden değil, ara sokaklardan anlatılabileceğini bilir.

Yukarıdaki paragrafta asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İyi bir gezginin aynı zamanda iyi bir yürüyücü olduğu
- B) Şehri en iyi anlamamanın yolunun şehrin ara sokaklarında gezmek olduğu
- C) Ara sokaklarla bütünleşmek gerektiği
- D) Bakımlı ve süslü caddelerin şehrin asıl kimliğini yansıttığı
- E) Bir kenti anlamamanın yolunun gezmek olduğu

15. Senfoni ile halayların bölümleri ve bölümlerin geçitleri o kadar birbirine benzer ki... Her bölüm hayatın adeta bütününe yansır; ağır ağır başlayan bir gün hatta emekleyerek başlayan bir ömür; arkasından hayata şahsiyet olarak katılmanın ifadesi gibi hız ve coşku kazanan bir ritim; sonunda hareketliliğin zirveye çıkışı ve enginleşmesi ve beklenmedik son. Beklenmedik son, özellikle halaylar için geçerlidir ve halay başı mendili indirerek sahneden çekilir. İster bir güne taksim et, ister bir ömre...

Yukarıdaki paragrafın anlatımında aşağıdakilerden hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Örnek verme
- B) Benzetme
- C) Tanımlama
- D) Tanık gösterme
- E) Karşılaştırma

(MEB “Dil ve Anlatım” kitaplarından alınmıştır.)